

ብዛዕባ ሓደገኛ ዕጸ መረዳኢታ ንምርካብ DRUGInfo Clearinghouse ብስልኪ 1300 85 85 84. ምዝራብ ወይካዓ ኣብ ዌብሳይት www.druginfo.adf.org.au ምርኣይ።

ሚስጢራዊ ዝገኝ ነገራት ኣብ 24 ሰዓታት ብዛዕባ ሓደገኛ ዕጸን ስልኪሆል ምኽሪን ናብ ዝምልከቶ ኣካል ንምልኣክ ብቐጥታ 1800 888 236 ምድዋል [ኣብ ሙሉኡ መምሕድዳር]

ከምኡ'ውን ብዛዕባ ሓደገኛ ዕጸ ንስድራ ቤት ሓገዝ ዘቅርቡ ብስልኪን 1300 660 068 ምዝራብ።

ምልከታ፡ ኣብዚ ጥራዝ ወረቐት ዘሉ መረዳኢታ ንመደቦኛ ኣሰራርሓ ብዝተለወጠ ዝቐረበ ክኸውን እንክሉ ንዝገኝ ናይ ሞያ ምኽሪን ከምዚይውኩል እዩ።

እዚ ጥራዝ ወረቐት ብትምህርቲን ስልጠና መምርሒ ዝቐረበ ክኸውን እንክሉ ወለዲ ምስ ቤት ትምህርቲ ማሕበራት ክራኸቡ እንክሉ ይልግዞም እዩ። እዚ ብናይ ማሕበራት

ብዛዕባ ሓደገኛ ዕጸ/ድራግ ንወለዲ መረዳኢታ

ለውጦ

ከተምዕኦ ተኸኦል

ውላድኹም ነይሩ ኣደገኛ ዕጻ ኣንተጠቀመ ወይካን ከይተጠቐመ ኣንተሎ ብዛዕባ ኣደገኛ ዕጻ ጉዳይ ዜና ከታሓላፍ ወይካን በጻርኩቲ ጌሩ ክፍለጥ ይኸኦል እዩ። ንውላድኹም ብዛዕባ ኣደገኛ ዕጻ ብምገብሩ ብገዝ ከተገቡሩ ተኸኦል እዮ ብሕይወት ግዘሎ ሽግር ከመይ ገርም ከምገዘቑሉም የበረታትኩም ይኸኦል። ብዛዕባ ኣደገኛ ዕጻ ንውላድኹም ብገበጎሎ ምትኡምን ንምገብሩ ክትይ ጥራዝ ወረቐት ይሓዝኹም እዩ። ብትሕ ወለድታት ግዘርብዎ ሕተታት ተኸኦል ዝኾነ መረዳኢትን መልሳትን በዙይ ጥራዝ ውሽጢ ትረኽቡ ኢኹም።

ኣደገኛ

ዕጻ እንታይ እዩ?

ብጃካ ኣብ መግብን ማይን ዝርከብ ነገር ካልእ ነይሩ ኣደገኛ ዕጻ ንጥረ ነገር እዩ። ነብሎት ውሽጢ ከወሰድ ኣንተሎ ነይሩ ኣተሓሰኹም/ወይካን ነይሩ ሰውነት ኣሠራርሓ መንገዲ ይልውጦ እዩ።

ሰለተይ ረውስታት/Medicines, ካፌን/Caffeine, ትንባሆ/Tobacco, ዝጭኖ/Inhalants, ኣልኮሎል/Alcohol,

Medicines

ካናቢስ/Cannabis, ሄሮይን/Heroin ከምኡውን ስተሮይድስ/Steroids ኩሎም ኣደገኛ ዕጻ እዮም።

ኢቶም ዋና ነይ ኣደገኛ ዕጻ ክፍልታትን ነታቶም ውዕኢት

መብዛሕትኡ ኣዋን ነይሩ ኣደገኛ ዕጻ ንይነት ዝምደቡ ኣብ ማክኮይ ነይሩ ነርቭ ኣሰራርሓ ብዘኸትልዎ ውዕኢት መሰረት እዩ።

- ሰለስተ ንይነት ነይሩ ኣደገኛ ዕጻ ኣለው፤
- depressants/ዘካኸዙ
- stimulants/ዘነቓቓሁ
- hallucinogens/ዘከተፍትፍ

ነይሩ ኣደገኛ ዕጻ ሕጋዊ ምዃን ጉዳይ ብሓይሩ ኣደ ነገራት ይረገገዩ እዩ። ንኣብተ ኣልኮሎል ሕጋዊ ዝኾነ ኣደገኛ ዕጻ ክኸውን እንክሎ ካብ 18 ዓመት ዕድሜ ግንባር ዝኾነ ሰባት ኣልኮሎል ንምግዛእ ኣቲ ሕገ ኣይረቅድን እዩ።

ዘካኸዙ/Depressants

እዙይ ቃል ማለት ነይሩ ኣደገኛ ዕጻ ከወሰዱ እንክሎ ይድንገዙ እዮም ወይካን ይበላጩዎ እዩ ኣይብልን። ዘድንገዙ ኣደገኛ ዕጻ ነይሩ ማክኮይ ነርቭ ኣሰራርሓ/Central nervous system ከምኡውን ናብ ሓንገልን ካብ ሓንገል ዝሚሓላፍ መልክትታት የዳኹም እዩ። ነይሩ ልቢ ምውቓዕን ምትንፋሰን ይጠቅም እዩ።

ብኖይ ዘካኸዙ/DEPRESSANTS ውሽጢ ዝጠቓለሉ፤ ሕጋዊ ዝኾኑ፡ ኣልኮሎል/Alcohol, ብውሕድ ንቅን ስሚዒት ዝርብገ/Minor tranquilisers, ብትንፋስ ዝውሰድ ከም ግሉ/glue, ፔትሮል/petrol ከምኡውን ዝንግግ ቁለም/spray paint ኮድይን/codeine ከም ፓናዶል/panadol ኦፕየት/Opium ከምኡውን ሚታዶን/methadone

Marijuana

ሕጋዊ ዘይኾነ፡ ካናቢስ/cannabis (ኣብሽ/marijuana, ኣሺሽ/hashish, ኣሺሽ ዘይት/hashish oil) ኦፕየት/Opium ከምኡውን ሄሮይን/Heroin

- ከመዕ ዝኸኦል ቅልል ዝበለ ስሚዒት፡
- ከተዘናኖ ስሚዒት
 - ሱ« ምባልን ድሓን ነይሩ ምዃን ስሚዒት
 - ደሕንነትካ ብታዕሚ ዕቡቅ ከምዘሎ ምትንባይ
 - ብዝበለ ነይሩ ምድፋር ስሚዒት

- ከመዕ ዝኸኦል ሽብር ዝበለ ስሚዒት፡
- ምኩልታፍ/ተፍተፍ ምባል
 - ሰንክልከል ምባል
 - ተምለስን ዕውልውል ምባል
 - ነይሩ ትንፋስ ሕጽረትን ነይሩ ልቢ መውቓዕት ምቅናስ ውኔኻ ምስሓት
 - ኣቲ ጉዳይ እንድሕር ብጠዕሚ ጠንኪሩ ምሚት ኣሎ

እዞም ዘካኸዙ/DEPRESSANTS ዕጻ ሓንገል ኣስተዊኢሎ ከይሓሰብን ግዘተጸቤይኹኹ ጉኣት መልሲ ንምሓብ ንግሚ የዳኹም እዩ። እዙይ ኣብ ሓንገልካ ዝቐርይ ስሚዒት ኣደገኛ ኣዘዋውራ ክነብረካ ይገብር እዩ። ኣደ መደንዘዚ ምስኣል መደንዘዚ ዕጻ ከውሰድ ኣንተሎ፤ ንኣብተ ኣልኮሎልን ካናቢስ/cannabis ነይሩ ኣስምሮ ስሚዒት ካብ መጠን ንኣሕ/overdose ይውሰኽ እዮ ንዝበለ ኣደገኛ

የቃልዕ እዩ። ካናቢስ/cannabis ካብ ትንባሆ ዝበለዎ ሬንጅ/tar ኣለዎ። ካናቢስ/cannabis ምትካኽ ነይሩ ብርንኪይትሎ፤ ነይሩ ኣፍ፤ ጉርርን ነይሩ ላንቡኦ መንገርን ከምኡውን ካልኦት ምስ ምትካኽ ዝተዛመደ ሕማማት ክኸተል ይኸኦል እዩ። ኣደ ሰብ ንኣጸር ግዘ ምገዛርን ነይሩ ኣርገኽ ኣልካ ምሕሳብ ብካናቢስ/cannabis ክበላሸው ይኸኦል።

ሄሮይን/Heroin ኦፕየት/opiate ዝተባሕሰ ዘድቅስ ነገራት ኣለዎ። እዞም ኦፕየት/opiate ንጥረ ነገራት ጥንካር ዝበለ ነይሩ ሕማም መኣገሊን ከቢድ መደንዘዚ እዮም።

ኣብ መንገዱ ዝሸየጥ ሄሮይን/Heroin ብትሕ ግዘ ዕራይ ኣይኾነን። በዙይ ላቢኤን ዝመዕል ጉድኣትን ሽግርን ከምኡውን ሄሮይን/Heroin ዕጻ ይውሰን እዩ። መርፍኡ፤ ስይሪንጅን ነይሩ ሕክምና መሳርሒ መለሰካ ብምጥቃም ነይሩ ኣመንግሎ/ኤይድስ/HIV/AIDS ነይሩ ኣፍታሞ ሕማም/Hepatitis C&B ከምኡውን ካልኦት ሕማማት ነይሩ ምትሓዝ ኣደገኛ ክበዕል ይኸኦል እዩ። ፤ ከምኡውን በገታዎቻን የማስተላለፍ ኣደገኛ ሊዮስከትል ይኸኦል።

ዘነቓቓሁ/Stimulants

ዘነቓቓሁ ኣደገኛ ዕጻ ነይሩ ማዕከላዊ ነርቭ ኣሰራርሓ ከምኡውን ናብ ሓንገልን ካብ ሓንገል ዝመሓሕሉ መልክትታት ከምገዛኦም ይገብር። ነይሩ ልቢ ምውቓዕ ነይሩ ሰውነትካ ረሲን ነይሩ ደም በዘሒ ይውሰኽ እዩ።

ኤክስታሲ/ Ecstasy

ዘነቓቅሁ/stimulants ውሽጢ ዝጠቃለሉ፡

ሓጋዊ ዝኾኑ፡ ኒኮቲን [ገጋጋታት/cigarettes] ካሬን [ቡን፡ ኮላ፡ ቸኮላታ፡ ዘቅጥን ኪኒና/slimming tablets]፡ ኤፌድሪን/pseudoephedrine [ኣብ ካሊ ካሊ ናይ ሰዓል መድኃኒት ዝርከብ]

ሓጋዊ ዘይኾኑ፡ ኮኬን/cocaine ብሓኪም ፍቓድ ዘይብል ኣምራታሚን/አ/amphetamines, ኣምይናይትሬት/አ/amylnitrates ከምኡ'ውን ኤልኤስዲ/LSD ኤክስታሲይ/ecstasy

ከመፅኦ ዝኾኑል ቅልል ዝበለ ስሚዒት

- ማይ ፅምዒ
- ናይ መግቢ ድሌት ምቅናስ
- ድቃስ ምስኣን
- ዓይኒ ምፍጣጥ
- ተዛረባይ ምኳን
- ዕረፍቲ ምስኣን

ከመፅኦ ዝኾኑል ጥንካር ዝበለ ስሚዒት ከምዝሰዕብ፡

- ምስጋኽ
- ምዕግርጋር/ምሽቃል
- ብድንገት ለቀም ኣበልካ ምሃዝ
- ናይ ርእሲ ሕማምን ናይ ክብዲ ምጭባጥን
- ናይ ምፅላእ ስሚዒት
- ነቓፅ ናይ ምኳን
- ናይ ሓሳብ ምድንጋር
- ውኔኻ ምስሓት

ዘነቓቅሁ ዕጻ ተጠቐምቲ ሰባት ብድቃስን መግብን ሕጽረት ምክንያት ሰውነተም ከዳኹም ይኸክል እዩ። ብዝተደገመ ጉኡታ ዝጥቀሙ ሰባት ብከበድ ናይ ስምዒት ምድካም ኩልግዝ ይሰቃዩ እዮም።

ዘሕተፍትፍ Hallucinogens

ዘሕተፍትፍ/Hallucinogens ናይ ምስትውዓል ክስለት ይትንክፍ እዩ። ዘም ካሊፊኖ ዕጻ ዝወስዱ ሰባት ንዝኾነ ነገራት ብሕማቅ መገዳ ገርም እዮም ዝርእይዎ። ብፍላይ ብግዜ ብድምፅን ብሕብርን ስሚዒትም ይጥቓኡ እዩ።

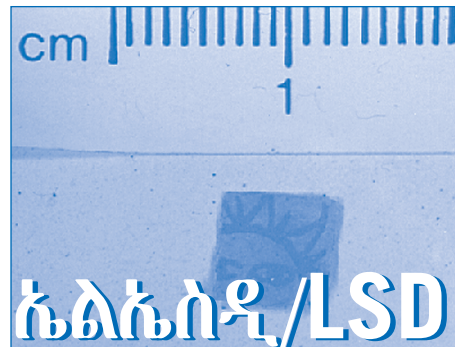
ዘሕተፍትፍ/Hallucinogens ኣብ ኣስምር ዘምጽኦ ፀገም ብታዕሚ ከረገሰይ እንተኩ ንምግማት ቆለል ኣይኾነን።

ዘሕተፍትፍ/Hallucinogens ኣብዚ ዝሰዕቡ በዚ ዝተጠቓለሉ እዩ።

ሓጋዊ ዘይኾኑ፡ ኤልኤስዲ/LSD, ማጂክ ስንጉዳይ/magic mushroom, መስቓሊን/mescaline ኤክስታሲይ/Ecstasy ከምኡ'ውን ማረጥፍ[ቡብዝሕ ክውሰድ እንክሉ]

ካሊ ካሊ ከምፅኦ ዝኾኑል፡

- ብቁርን ብሙቐትን ቆርባት ቀይሕ ናይ ምኳን
- ናይ ዓይኒ ብሌን ምግፋሕ
- ናይ መግቢ ድሌት ምቅናስ፡ ክብዲ ምጭባጥ ወይካዓ ዕውልውል ምባል
- ምንቅስቃስ ምውሳኽ፡ ምዝራብን ምስሓ።
- ምጭናቅ ካብ ፍርሓት ዝተበገሰ ይኸተሉ፤ እዮም ኢልካ ብምሕላብ ምርባሽ
- ብተደጋገመ ግዜ ብድሕራኽ ብሃንደበት ብርሃን ምርጻይ

ካሊፊኖ ዕጻ ከመይ

እዩ ንሱብ ዝልከሙ?

ናይ ካሊፊኖ ዕጻ ምብካል ካብተይ ከምዝሰዕብ ካብ ካሊ ሰብ ካብ ካልእ ሰብ ይረገሰይ እዩ።

- ከምቲ ሰብ፡ ናይቲ ሰብ ስሚዒት፡ ዓቅን፡ ኹብደት፡ ፆታ፡ ናይ ብሕረ ኩነት፡ ጥዕና፡ ንመጨረስታ እዋን ዝበላኣኹዮ፡ ናይ ካሊፊኖ ዕጻ ኣወሳኦ ዕቅን ብሌንካብል ናይ ካሊፊኖ ዕጻ ምውሳድ ልምዲ
- ከምቲ ካሊፊኖ ዕጻ፡ ዝተወለደ ዓቅን መጠን፡ ዘለዎ ጥንካረ፡ ናይ ኣወሳኦ ዘይ [ብምትካኹ፡ ከም መግቢ፡ ብመርፍሕ] ከምኡ'ውን እቲ ሰብ ብሓንጎብ ካልኦት ካሊፊኖ ዕጻ እንድሕር ወሲዱ።
- ከምቲ ከባቢ፡ እቲ ሰብ ምስዝኣምኖ ሓገዝ ምህላው፡ በደንኻ ምኳን፡ ሕዝቢ ኣብዘይርከበሉ ወይካዓ ኣብገዛ ውሽጢ ምኳን።

ምስ ካሊፊኖ ዕጻ ምጥቃም ዝተዛመደ እንታይ ዓይነት ሽግር ወይካዓ ጉድግት ኣሎ?

ከመፅኦ ዝኾኑል ጉድግት፡

- ኣብ ሰውነት ዝበፀሐ ጉድግት
- ምስካልኦት ሰባት ዘሉ ረኽቢ ምብልጻው፡- ምስ ኣዕርኩት፡ ቤተሰብ፡ ማእበረሰብ
- ናብራ ምብልጻው- ሥራሕ፡ ትምህርቲን መንገድ ቦታ
- ምስ ሕጊ ምጥሓስ ዝተዛመደ ፀገማት

ናይ ካሊፊኖ ዕጻ ተጽእኖ ብስካር እዋን ነቲ ነገራት ንዘይምግዛብ ምክንያት ምኳንን ሰባት ኣብ ካልእ ግዜ ዘይገብርዎ ነገራት ባቲ እዋን ንካሊፊኖ ክቓልሉ እንክለው፡

ንኣብነት ጥልቐት ብዘይብሉ መሕመሲ ምጥላቅ ናይ ምስካር ምክንያት እዮም። ብዝተኸኣሰ መጠን መናኸሪያት ናይ ባዕሉም ደሕንነት ምሕላው ኣድላይ እዩ። ሕፃናት ካብ ካሊፊኖ ዕጻ ምጥቃም ክቐጠቡ እንክሉ ብካልኦት ካሊፊኖ ዕጻ ተጠቐምቲ ክልከሙ ይኸክሉ እዮም። ኣልኮሆል ምዝሰተየ ሰብ ሓቢርካ መኪና ውሽጢ ምኳታው ዝተለመደ ካሊፊኖ እዩ።

ካሊ ካሊ ካሊፊኖ ዕጻ ብፍላይ ረውስታት ንጥዕና ይጠቓሙ እዮም። ምስ ኣርኪ ሓቢርካ ብምውሳድ ጉድግት ከመፅኦ ይኸክል እዩ።

ካሊፊኖ መንኸሳያት ናይ ዕጻ ንምንታይ ዝጥቐሙ?

ካልእ ኣበይቲ ሰባት ካሊፊኖ ዕጻ ክጥቐሙ እንተለዉ ዝረኽቡም ንምርካብ መንኸሳያት እውን ይወስዱ እዮም። ካብተይ ዝሰዕቡ ዘተቓለሉ እዩ።

- ክሕጎሉ
- ካብ ፀገም ከላቐቹን ክርስዕዎን
- ብርክሶም ከተኣማመኑን ደፋር ንምኳን
- ውሳኔ ንምሃብ ኃላፊነት ዘይምውሳድ
- ንምስትሕብባር
- ብዓል ከተኹብር
- ንሙከራ ብዝብል
- ዘለልቸው ነገር ንምግዳፍ
- ክትዝናን ካብ ጭንቐት ንምርሓቅ
- ካብ ሕማም ንምድሓን

ሙከራ ምግባርን ንባሕልኻ ብካሊፊኖ ምቅላእ እንዳወሰኽ ምኻድን ብዘተሕ ሰባት ከም ሕይወት ኣካል ገርካ ምውሳድ ጠንቂ ይኸውን እዩ። ወለዲ ንባሕሉም ዕጻ ዝጥቐሙ እንተኾይኖም ቁልዑት እውን ክጥቐሙ ንቢይ ግደ ኣለዎ።

ብዛዕባ ሓደገኛ ዕጽ/ድራግ ንወለዲ መረዳኡት

ውላደይ ናይ ሓደገኛ ዕጽ ከምዝጥቁም ከመይ ጌረ ኸዛረብ ኣኸኣል?

ውላድኹም ሓደገኛ ዕጽ ከምዝጥቁም ንምዝራብ ብጣዕሚ ፀገም ከምዝኾነ እዩ። ናይ ሓደገኛ ዕጽ ኣብ ኣእምሮ ከምዕሉ ስሚዒት ካብ ሰብ ናብ ሰብ ብጣዕሚ ይፈላግዮ እዩ። ሓደገኛ ዕጽ ንዝጥቁሙ ጥሬይ ፍሉይ ዝበል ናይ ኣካል ወይካ ናይ ባህሪይ ለውጢ ኣይካብርኹ፤ ደኹን ኣምቦር ናይ ውላድኹም ካብቲ ንጉር ጠባይት ኣንተድኣ ለዊጡ ወይካ ኣንተርእዩ፤ ናብ ብሓቕ ፀገማት ከምዝለዉ ዝሓብሩ ነገራት እዮም። ዝናን እዩም ከሉ ለውጥታት ኣጎታብ ምዕባይ ክኸውን ስለዝኸኣል ይፍለጡ። ብዛዕባ ሓደገኛ ዕጽ ጉዳይ ክትዘራረቡ ኣንተደሊኹም ክጥቁም ንምዝኣሉ ቆልጠፍኹም ከይትጠራጠሩ ምጥንቃቅ እዩ።

ሓደ ሓደ ናይ መጠንቐቅታ ምልክታት፡

- ምድንዝዝ
- ናይ ኣምጋግባ መገዳ ምደርር
- ብጣዕሚ ስሚዒት ክለዎዎ ኣኸኣል ስምዒትካ ንምግልጽ ሽኩል ምኳን
- ሙሉስ ለይቲ ካብ ዝ ወጻኢ ምሕዳር
- ናይ ትምህርቲ ደረጃ ምቅናስ
- ኣብ ቤት ትምህርቲ ውሽጢ ፀገም ምፍጠር
- ኣርክቲ ቆልጠፍ ምልውዋጥ
- ምክንያት ዘይብሉ ናይ ገንዘብ ሕት
- ብተሓ ገንዘብ ምህዝ
- ኣድላይ ዝኾኑ ኣቅሑት ምጥፋኡ
- ምስ ፖሊስ ፀገም ምፍጠር

ውላደይኹም ሓደገኛ ዕጽ ከምዝጥቁም ኣንተተፈሊጡ ኣንታይ ምግባር ኣኸኣል?

ናይ ውላድኹምን ናይ ካልኦት ደሓንት ኣብ ግምት ውሽጢ ምግባር የድልይ እዩ።

ኣይትጨነቁ፡ ውላድኹም ኮራኹም ክተዘራርቡም ኣንተለኹም ብዛዕባ እቲ ኮራኹም ብትክክል ክዛረብ ሕጉስ ኣይኸውንን እዩ። ንውላድኹም ርግኡ ኣልኩም ብምሓታት ኣንታይ ከምተፈጠረ ኣዛርብ ኢኹም።

እቲ ሓቂ ምፍላጥ፡ ውላድኹም ኣንታይ ናይቲ ሓደገኛ ዕጽ ከምዝወለድን ምዝርራቡ፡ ውላድኹም ናይ ሓደገኛ ዕጽ ሙከራ ኣንዳገበረ ክጸንኡ ስለዝኸኣል ኣብዚ እዋን ጠጠውኣቢሉ ክኸውን ይኸኣል እዩ።

ተገዳሰትኩም ኣርእዩ፡ ንውላድኩም ክተዘራርቡ ኣኸኣል ከምትፈትዎም ግልጺ ምግባር ዝናን ሓደገኛ ዕጽ ውላድም ብምጥቃቕም/ብምውሳይም ሕጉሳት ከምዘይኾኑኩም ግልጺ ግበርዎ።

እዋን ይምረፁ፡ ውላድኹም በቲ ዕጽ ተምህሮ እናኣለዎ እንድሕር ብዛዕባ ናይቲ ዕጽ ምውሳይ ኮራኹም ወይካን ተናዲኩም ኣንተለኹም ክተዘራርቡም ፈቲኑኹም እቲ ምይይጥ ናብ ባሕሪ ክልዎዎ ይኸኣል እዩ። ከሳብ እቲ ሰኻር ዝከሓሉ ንሕኹም እውን ከሳብ ኮራኹም ትሓድኡ ምዕጋስ እዩ።

ፀገማት ምፍላጥ፡ ኣንተድኣ ውላድኹም ንሓደ ሓደ ዘንገፍ ፀገማት ንምፍታታን ወይካን ድሌቱ ንምርዋይን ዕጽ/ድራግ ኩልግዘ ወይካን ብቐጻሊ ይጥቁም ኣንተኾይኑ ተወሳኺ ሓገዝን ድገፍን የድልዮ ኣሉ ማለት እዩ። ስለዘይ ኣብዚ እዋን በዘይ ፍልጠት ዘለዎም ሓገዝን ምኽራን ክትረኹብ ምልታት ይግባዕ። ናይ ሞያተኛታት ሓገዝ ንምርካብ ኣይትፍርሑ።

ንበኣልኻ ጥፋኣተኛ/ፊገኛ ኣይትግበር፡ ውላድኹም እቲ ዕጽ ስለዝጥቁም ንሕኹም ከም ወላዲ መጠን ፈሰልኩም ማለት ኣይኾነን። ማዕረ ክንደይ ውላድም ይፈትዎዎምን ይሕግዝዎምን ምኳኖም ብዘደግድስ ብተሓት ምንኣሰዮት በዚ ኣሸጋገዥ እዋናት ናይ ዕጽ ፈተናታትን ይሓልፉ ምኳኖም መርዳኡ ኣገዳሲ እዩ።

ከመይ ጌረ እዩ ውላደይ ኣዚ ዕጽ ከይጥቁም ክውሰን ዝኸኣል?

ምፍታን ካብ ናይ ዕቡት ተፈጥሮ ሕገ ሓደ እዩ። ብተሓት ጎረቤታት ሽጋራ ይኹን መስተ ይፍትሑ ከምዝኾነ እዩ። ገሊጾም ድማ ሕጋዊ ዘይኾኑ ዕጻታት ይፍትሑ፤ መብዛሕትኡ ግዘ ኣብኻ/marijuana እዩ።

ወለዲ ውላድም ካብ ናይ ዕጽ ሽግር ጉድገት ንምቅናስ ክገብርዎ ዘከኣሉ ሓደ ሓደ ነገራት ኣሉ።

ንፅቡቅ ምሳሌ ምኳን፡ መብዛሕትኡ ወለድም ሽጋራ ዘተክኹን መስተ ዝሰተዩን ደቆም ናይ ምስታይ ዕድል ኣለዎም። ናታትኹም ትንባሆ፤ ኣልኩሆልን ካልኦት ሓደገኛ ዕጽ ምውሳይ ኣብ ግምት ብምውሳይ ውላድኹም እውን ናብሎ መገዳ ከምዝኸኣል እዩ። ናትኹምን ካልኦት ሓደገኛ ዕጽ ብምውሳይ ዝኸር ፀባይትን ጥቅሚ መብራርሒ ንውላድኩም ብምህብ ከመሪመሪሉ ዘበረታትኡ መገዳ ምህብ እዩ።

ቐድም ኢልካ ምፍላጥ፡ ብዛዕባ እቲ ሓደገኛ ዕጽ ንምምደዮዎ ግልጺን ተኣማኝነት ብዘለዎ መገዳ ምድላው። ንዝሓተተዎ ሕተ መልሲ ኣንተዘይረኹብኩም ካብ ካልእ ሓቲትኩም ተወሳኺ ሓበሬታ ንምርኻብ ተዳለው። ውላድኩምን ኣሕኩም ብሓባር ክትገብርዎ ዘለኩም ጉዳይ እዩ። ውላድኹም ናይዚ ዕጽ እዚ ሳዕቤናት ካባኹም ዝበለፀ ክፈልጡ ይኸኣሉ እዮም። ካብዚ ናይ ዕጽ ክርሕቅ ንምፍርራሕ ብዝብል ብዛዕባ ዕጽ ከውሰድ ኣኸኣል ዘምጽኡ ጉድገት ታሪኽ ወሲኹም ኣንተዛራብኩም ንቅድሚት ከይኣምኡኩምን ከይሰምኡኩም ይኸኣል እዩ።

ፅን ኢክላ ምስማኡን ምዝራብ፡ ነቲ ዘለዎ ፀገም ፅን ኢልኩም ንምስማኡ ተዳለው። ንውላድኩም ገጽ ምኽላጩ ካብ መጠን ንሳዕሊ ገጽ ምህብ ከምኡውን ውላድኹም ዘረርብዎ ሓሳባት ይኹን ካልእ ዘለዎም ተገዳሰት ፅን ኢልኹም ኣንተዘሰማኡኩም ምላኹም ክዛረቡ ድሌት የብሉምን እዩ። ምስ ውላድኹም ንምዝርራብ ብክልተ ኣሰራርሓ መገዳ ክቐርብ ይኸኣል።

ብዛዕባ ቡባምንታቲ ዝግበር ጉዳያት ምስውላድኹም ግልፅ ኾይኹም ምዝራብ ምኽኣል ኣገዳሲ እዩ። ከም መዘቓ፤ ቤት ትምህርቲ ወይካን ኣሰፎርቲ ዝመሳሰሉ ነገራት ምስ ውላድኹም ምዝርራብ ኣንተዘይኸኣልኩም ስሚዒታዊ ብዝኾነ ጉዳያት ከም ሓደገኛ ዕጽ ክትመደዮዎ ፀገም እዩ።

ናይ ባይታ መምርሒ ሓንጽጽ፡ ንቐድሚት ክመጽኡ ንዝኸኣሉ ፀገማት መደብ ኣዳልው። ኣልኩሆን ካልእ ሓደገኛ ዕጽ ብዝተዛመደ ተቐባልነት ብዘለዎ ኣቐራርባ ሕገታት ምድላው ይኸውን።

እቲ ሕገ ክወፅኦ እንክሎ ውላድኹም እውን ኢዱ ክሓውስ ከምዘለዎ እዩ። እዘይ ድማ ተወሳኺ ሓላፊነት ምኳንታን ክሰምኡም ይሕግዝ እዩ። መናኣሰዮት ዘጋጭውን ኣብ ስምምነት ዘይበጽሑ ፀገማት ንምፍታሕ ሓገዝ ንምርካብ ይረድኡም እዩ።

ውላድኹም ኣርኪን ቤተሰባም ምፍላጥ፡ ካልኦት ወለዲ ደቆም ብክልእ መገዳ ከዝኾነውን ክሽግርዎ እንክሎ መፍትሕ መገዳ ክረኹቡ ዝበለፀ ሓገዝ ክሕቡ ይኸኣሉ እዮም።

ካብ ሓደገኛ ዕጽ ምጥቓም ካልእ መሚረጺ ምድላይ፡ ወለዲ ደቆም ብክልእ መገዳ ከዝኾነውን ሽግር ከንገሮም እንክሎ መፍትሕ መገዳ ክረኹቡ ዝበለፀ ሓገዝ ክሕቡ ይኸኣሉ እዮም።

ምልክታ፡ ኣብዚ ጥራዝ ወረቐት ዘሉ መረዳኡን ንመደበኛ ኣሠራርሓ ብዝብል ዝቐረበ ክኸውን እንክሎ ንዝኾነ ናይ ሞያ ምኽራን ከምዘይውክል እዩ።

እዚ ጥራዝ ወረቐት ብትምህርቲን ስልጠና መምርሒ ዝቐረበ ክኸውን እንክሎ ወለዲ ምስ ቤት ትምህርቲ ማሕበራብ ክረኹቡ እንክሎ ይሕግዎም እዩ። እዚ ብናይ ማሕበራብ ገንዘብ ሓገዝ ዝተዳለዎ ዕሑፍ እዩ።